

NÉPTANÍTÓK KÖZLÖNYE.

KATH. NÉPTANÍTÓI SZAKLAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 4 fr.,
félévre 2 fr., évfolyamra 1 fr. o.é. Minden
tanügyi hirdetmény ingyen vétetik
181.

48. sz. — December 6. 1862.

Megjelenik minden szombaton.

Kéziratok, tudósítások a szerkesztő-
irodába: kecskeméti-utca 5-ik sz.; előfizet-
ések a kiadó hivatalba: egye-
tem-utca, gr. Károlyi-palota átellenében.

Népnevelés.*)

Az értelmiség jelesbjeinek hivatása: vezetni a népet. Működésüket azonban eredmény csak ott koszoruzza, hol a tömeget nem pillanatnyi elragadtatás, nem a szenvedélyek hatalma vezeti, de meggyőződés. Valódi közvélemény csak ott alakulhat, hol a tömeg nem ösztön, nem tekintélyek után indul; hol az aligéreteket a valótól megkülönböztetni képes, s családok által magát fölhasználtatni nem engedi. Hol a tömeg értelmiséggel nem bír: hajlékony nád, melyet a leggyöngébb szellő megingat, isteníti ma azt, kit holnap kövel dobál. Szilárd meggyőződéssel a tömeg azonban csak ott bírhat, hol gondolkodik. Ehez fejlett értelmiség igényeltetik; az értelmiséget pedig csak a nevelés emeli.

Ki önjogairól tiszta fogalommal bír, az mások tulajdonát is tiszteli; ki gondolkozik, igyekszik jólétét emelni. A tapasztalás mutatja, hogy mennél értelmesebb valamely nép, annál szorgalmasabb s erkölcsösebb is. Míg a műveletlen nép az igazság tanainak csak ösztönből hódol: addig a műveltebb, hazája és vallásához meggyőződésből ragaszkodik.

Honunkban folytonos küzdelmek, a vallásfelekezetek közötti surlódások és féltékenység okozák, hogy a törvényhozás, bár ennek szükségét már 1790-ben látta, hatályosan nem intézkedhetett. Mi eddig történt, az egyesek buzgalmának köszönhető. Ha azonban azt akarjuk, hogy a népnevelés helyesen intéztessék, elkerülhetlen, hogy a nemzet e fontos ügyet haladék nélkül fölkarolva, a létező hiányokat közerővel pótolja, a meglevő akadályokat hatóságilag megszüntesse, a nevelés rendszerébe egyformaságot hozzon be, s a nevelésnek nemzeti irányt adjon.

Népnevelésünk hátramaradásának egyik legnagyobb oka az alkalmas néptanítók hiánya. Ezen — országos néptanító-képezdek fölállítása, s a tanítók fizetésének szabályozása által kell segíteni. Jelenlegi fizetésök nagyrészt oly csekély, hogy abból alig képesek a legszigorubban is megélni. Ennélfogva sok oly egyén is alkalmaztatik, kik írás és olvasáson kívül egyéb ismerettel nem bírnak, s hogy megélhessenek, sok oly mellék keresetekhez folya-

modnak. Tiszteletté és keresetté kell tenni ezen állást, mely igénytelen ugyan, de fontos. Keresetté akkor lesz, ha anyagilag biztosítottatik; tisztelt, ha művelt szakemberek által fog betölteni. Mert míg néptanítónak csak az válalkozik, ki értelmi gyengeségénél fogva más nem lehet; míg a tanító egy személyben köteles csizmadia, szabó és harangozó lenni, mint az sok szegény községben divatozik, addig sem tanítani nem lesz képes, sem a nép bizalmát nem fogja bírni.

Hogy állításunk nem túlzott, azt mindenki el fogja ismerni, ki az eláhi és sok felföldi tanító helyzetét ismeri. A nép helyenkint azonban annyira szegény, hogy nagyobb fizetésekkel terhelni nem lehet. Ily esetben az államnak kötelessége a hiányt pótolni, hogy a néptanítók állása mindenütt független és tisztességes legyen.

Az országos költségen fölállítandó képezdeket oly módon ohajtánók szerveztetni, hogy ott a növendékek a szükséges tudományokon kívül mindazon gyakorlati ismereteket megszerezhessék, melyekre a népnek a mindennapi életben szüksége van. Ismerkedtessenek meg a mezői gazdaság elemeivel, a gazdasági gépek kezelésével, nyerjenek oktatást a barmászatban és kertészetben. Nem kívánjuk mi, hogy a néptanító ezermester legyen: de ohajtjuk, hogy ne csak tudományos, de gyakorlati emberek legyenek; mert igazi hatásuk a népnél csak így leend.

A szegény ember nem szeret könyvet venni. De sok helyütt annyira szegény, hogy ezt csak áldozattal teheti. Ennélfogva gyakran megtörténik, hogy a gyermekek felénk is alig van könyve; s mit télen hallomásból tanul, nyáron elfelejti. Hol tehát az egyesek tehetetősége kétségtelen, az államnak kötelessége a hiányt pótolni. E tekintetben szükségeltetnék, hogy államköltségen a szegények számára tankönyvek nyomassanak; kötelezni kellene az államnak minden szülőt, hogy gyermekeit 8—12 évig iskolába járassa; a rendes tanítási idő a téli hónapokra szorítottatnék, s nyáron csak vasárnap tartatnának iskolák; a vasárnapi oktatásban pedig köteleztetnének a gyermekek egész 15 éves korukig részt venni.

Az ország történelme a nemzet tulajdona; a haza nagy férfainak lős tettei, lángoló honszeretete, lelkesítő példája az újabb nemzedéknek, a mult csapásai — tanulságul szolgálnak az utókornak; a polgári jogok ismerete tisztázza a zavart fogalmakat. Ennélfogva a nemzet történelmének, a polgári jogok és kötelességek ismertetése főhivatása a népnevelésnek; mert a tömeg csak így nyer nemzeti irányt.

Magyarország eddigi főállása azon kegyeletnek tulajdonítható, melylyel a nemesség a nemzet történelmi jogaihoz viseltetett. Alig van ország, melyben a nevelés a

*) E sok igazsággal teljes cikket, némi kihagyásokkal, a „Jóvó” f. é. nov. 23-diki száma után adjuk. Szerk.

➡ Első s második félévi teljes számú példányokkal még szolgálhatunk. ➡

kiváltságos osztálynál annyira nemzeti irányu lett volna, mint honunkban. Kerülhetlen, hogy ezen hazafias irány a nép által is követessék. A hazát 1843-ig, végenyészettől a nemesség menté meg. A haza sorsa jelenleg a nép kezei közt van; a haza csak úgy fog főállhatni, erősödni, ha a nép nevelésénél azon hazafias irány fog követetni, mely eddig a volt kiváltságos osztály nevelésének fénypontját képezé.

Az arisztokratzia uralma alatt, a nép eszköznek nézetvén, e tekintet eddig teljesen mellőztetett; a szegény gyermek megtanulta a kátét, az ó-testamentomot, a szentek történetét, királyaink közül ismerte sz. Istvánt és Mátyást, nagy embereink közül senkit; tudta, hogy tatárok és törökök pusztíták el az országot; de egyéb országos események s azoknak okairól sejtelemmel sem bírt. Más nemzetek, hagyományok, dalokból ismerik nagy embereiket: nálunk ez is hiányzik. Ezen hiányt csak a történelem helyes ismertetése pótolhatja.

Nem ohajtunk mi tudóstársasági tagokat nevelni a népből: de kívánjuk, hogy a haza multja, az egyezék polgári és erkölcsi kötelességeiről mindenkinek fogalma legyen. Egyes jelesek tudománya fényt áraszt a nemzetre: de erőt csak a nép értelmessége ad; mert a nemzetet a nép milliói képezik.

Máriássy Béla.

Milyen legyen a tanítóképezde és mit kellessek ott tanítani?

Én tanító akarok lenni! mondja némely fiatal ember. De tanító és tanító között nagy ám a különbség; mert a ki e magasztos pályának göröngyös utain akarja életét fentartani, szükséges, hogy e szót értse „tanító“; és annak fenséges értelmét felfogva, céljának megfeleljen. — Istenem! mily sokan vannak pályatársaim közt olyanok, kik nem azért lönek tanítókká, hogy a hazának és egyháznak erkölcsös polgárokat nevelve a közjólétet előmozdítsák, hanem (kivételnek a kiveendőket), hogy e nyomorult életen át életmódjukon könnyítsenek. Így volt ez hajdan és még másképp is: midőn „deákok“, kik iskolai éveiket henyélve töltötték; s kiknek szavok járása volt: „spea ultima — ludimagister“, — nyerték el a tudatlan községtől e jeles és fontos hivatalt. És a dolog kevés kivétellel van most is jobban. Bocsánat e kitérésért; csaknem feledém, hogy javasolni akartam valamit.

Tehát tanító-képezde! Igen oly szent hely, hol azok, kik magukban hivatást éreznek a népnevelés kedves igájának elviselésére, jártasságot, ügyességet szerezzenek mind abban, mi a néptanodai oktatás céljának megfeleljen. Azt mondom, kik hivatalva érzik magukat arra; mert a kikkel nem született a türelem, kitartás, és a tanítók főekezése — a józan élet, erkölcsös feddhetlen viselet, — ne is keverje magát e pályá futói közé. Habár a tanítói ügyességet némely dönthetetlen elvek s szabályok tudása s ezek gyakori figyelemmel kísért alkalmazása által megszerezhetni is, még sem a legjobb az.

A Tanodai lapok egyik számában ft. Mendlik Á. ur megemlíti a gimnáziumi és más osztályokat végzett tanítókat, azon megjegyzéssel, hogy mindegy, akár gimnáziumi osztályokat végez a tanítójelölt, akár elemieket, csak legyen arra hivatva. Ez igaz; de még is jobb, ha az

ifju 4 gimnáziumi vagy 2 ipartanodai osztályt*) végez szorgalommal és jóviselettel; azután két vagy több évi gyakoronkoskodás után vétetik fel, a felvételi vizsga jó eredménye mellett, a tanító-képezdebe. Ennek célja az, hogy érett elméjű, tanítóhoz illő komoly tartású és tapasztalatokkal bíró legyen. De ne vétessék fel az olyan, a ki elvégezve a falusi tanoda osztályait, eredmény nélküli gyakoronkoskodás után lép a képezde itjai közé; ne az ilyen, mert, a mint említém, ez elkésett a pályá-választásban; ez az általa utolsónak tartott menedék felé siet: „Tanító leszok!“ Ennek nem célja, a kis polgárban a szellemi erőt kifejteni, hanem a katonaságtól megmenekedni, és így könnyű módon saját jóvoltát előmozdítani.

Tudom, lesz ellenvetés a reál és gimnáziumi osztályok végzése miatt! Nincs költség; sokba kerül, fogják mondani. De lehet úgy, mint több szegény ifjunak, a célt elérni. Mert azért ren felé a Mindenható a tehetős nagylelkű személyeket köztük, hogy általuk támogattatva, eljussunk oda, a hová törekedünk.

Ne legyen a tanítóképezdei évfolyam két évi; mely szabott idő alatt a tanítójelölteknek nem lévén elegendő foglalatosságuk,**) nem csoda, ha illetlen trágár magukviselete által a közönség gyűlöletét magukra vonják.

A viseletről lévén szó, el nem hallgathatom és fájdalommal kell megemlítenem azt, mit szünidők alkalmával a tanítójelöltek falun véghez visznek. Mily sok jámbor földművelő botránkozik meg azon, hogy ott részeg fővel, dalolva, trágár szavakat kiabálva tántorognak! Azt mondja a földműves: „Ilyenre nem bizom gyermekeimet!“ Innen van, kedves pályatársaim, a sok rozszul fizetett állomás! Akárki is rozsz lenne, ha nincs foglalatossága. Magunk vetjük meg boldogtalanságunk alapkövét!

Legyen mint azelőtt a tanítóképezde! Legyen kétévi folyam; de csak egy osztály és csak tavasszal vegye kezdetét az oktatás; hogy így a mit az egyik tanfolyam alatt hallott és tapasztalt, azt, kimenvén az intézetből, a gyakorlat terén életbe léptethesse.

Nem akarom tanítóimat megróni, midőn az ének és orgonálásra hetenkint 6, vagy több órát szentelnek. Igen, ez szükséges, mert e nélkül nem élhetünk. De ne hivassanak az ifjak fel ABC rendben; és így kiken a sor van, 2—5 feleljen, a többi tétlenül hevervén: hanem kik-

*) Az ide vonatkozó helytartótanácsi rendeletetl. Népt. közl. 325. lap. — Szerk.

***) De hát miért ne volna elegendő foglalatosságuk? Még akkor is, ha a képezdei növendékek 4 gimnáziumi vagy 2 reál osztályban szerzhető képzettséggel jelennek meg a képezdeben, van elég tárgy, melylyel a tanítójelölteket elfoglalhatni. S ha ez nem történik, bizonyára nem a 2-évi pályá okozza, melyet a mesterségek mesterségének, a nevelési s tanítási ügyességnek, megszerzésére még mindig rövidnek mondhatni; hanem főleg oly egyének netaláni alkalmazása a képezdei tanszékre, kik sem elegendő tudománnyal, sem szeplőtelen, kifogás-nélküli erkölcsi viselettel növendékeik vizsga szemei előtt föl nem léphetnek; kik után, ha egyik városból a másikba menekülnek, Fama asszony utánok harsogja hátrahagyott gyönyörű híreket, viseletüket. „Si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi“ (Ha azt akarod, hogy sirjak, előbb neked kell legalább fájdalmat érezned) mondja a latin költő; s ezt alkalmazhatni az erkölcsi nevelésnél is: „Ha azt akarod, hogy jó erkölcsű legyek, legalább te ne légy rozsz erkölcsű.“ Sapienti pauca. (A bölcs kevés szóból is ért). — Szerk.

kel a tanár ur gyakorol, ha már sor szerint megy, feleljenek és játszanak: a többi — jóllehet vigyázhatna, de mert ez fárasztó, menjen osztály-látogatásra, mi legnagyobb fontossággal bír a gyakorlat terén; vagy szerkeszsenek előtű-játékokat, írjanak le ének darabokat, és a ki nem tette, marasztaltassék a tanodában.

Mivel a zene is előfordul, meg kell még ama ferde tanmódot is említenem, melylyel az kezeltetik. Ugyanis vannak tanítójelöltjeink között olyanok is, kik az alapban, a hangjegyek olvasásában sem bírnak kellő jártassággal s már tőlök a general bassus és öszhangzat-tételei kérdeztetnek. Nem célja intézetünknek zeneművészeket nevelni (ehhez születni kell), hanem az isteni szolgálatnál a szükségeseket jól el tudni játszani. Azért ne taníttassék egészen, csak felületesen az öszhangzattan, de annál több gond fordíttassék az isteni szolgálatnál szükséges ének-és orgonálási gyakorlatok betanulására.

Egy tanítójelölt.

Pest város ismertetése,

vagy:

a földleírás tanításának kezdete Pesten a pesti elemi iskolákban).

— Folytatás. — *)

12. Multkor azt ígértem nektek, gyermekek, hogy legközelebbi alkalommal Pest város iskoláiról fogok beszélni. De előbb tudnotok kell, mit nevezünk iskolának. Nem hiában mondják azt, kedves gyermekek, hogy az iskola a templom után legszebb hely; mert az csakugyan úgy is van. Az iskolában tanulják meg a gyermekek a tisztelendő hitoktatótól sokkal jobban, mint odahaza kedves szülőiktől tanulhatják, hogy — mi az Isten; hogy az Isten mindnyájunknak teremtője, atyja; és hogy azért mi valamennyien egymás között testvérek vagyunk; hogy az Istent, mint legnagyobb jótevőnket, legjobb atyánkat imádni, mindenek fölött tisztelni —, egymást pedig, mint testvérekhez illik, szeretni, becsülni felebaráti kötelességünk. S a hol ily szent dolgokól lehet tanításokat hallani, nem szent hely-e az? Már pedig ilyeneket tanulhatni az iskolában. De lehet ott tanulni még sok más hasznos világi (a világban, az emberek közt szükséges) dolgot is. Hanem valamint azon világi dolgok, melyeket iskolában tanulhatni, sokfélék, úgy az iskolák is különbözők. Így tanulatok ti is az iskolában olvasni, írni, számolni; tanultatok és most is tanuljátok az állatok, növények, ég, föld, víz, levegő és más teremtett dolgokról a legszükségesebbeket. Azon iskolát, melyben ezeket tanultatok, vagy még most is tanuljátok, ti rólatok, kik még gyermekek vagytok, hogyan lehetne nevezni? „Gyermekek iskolájának!“ Helyesen, vagyis rövidebben: gyermekek iskolának. Azon tárgyakról, melyeket a gyermekek tanulni szoktak, nevezik, és pedig legtöbbszörre, az ő iskolájukat elemi iskolának is. Miért? Azért, mivel az olvasás, írás, számvetés stb., minden emberi tudománynak ügyességnek elemeit, vagyis alapját, a szükségesebb részét teszik, úgy hogy a ki olvasni, írni számolni stb. nem tud, az más (papi, ügyvédi, orvosi, mérnöki stb.) tudományban épen nem, vagy igen nehezen

boldogulhat. Továbbá, a ki olvasni, írni, stb. nem tud, az még a közönséges polgári, mindennapi életben sem mehet előre; még inasnak, szolgának stb. sem örömet fogadják föl; a katonaságnál hátramarad stb. Jól nevezik tehát a gyermekek iskoláit elemi iskoláknak. S melyek azon iskolák, melyekbe akarmely miveltebb országban az egész nemzetnek, az egész népnek, vagyis: minden embernek járni kell, ha egyéb iskolába nem jár is? Azon iskolák, kedves gyermekek, az elemi iskolák, melyekbe eddig ti is jártatok és még folyvást jártok. Azért az elemi iskolákat másképen népisiskolák, nemzeti iskoláknak szokás nevezni. — A ti iskolátokon, vagyis: az elemi iskolákon kívül, vannak még, a mint tudhatjátok, más iskolák is, de a melyekbe csak az elemi iskolákból lehet átmenni. Ilyen iskolák a középtanodák, vagyis: a reálisiskolák és gimnáziumok, hol 6—8 évig tart a tanulás; és végre az egyetemek s műegyetemek, melyekben hasonlólag több évig kell a tudományokat hallgatni s tanulni. De ezekről én most bővebben nem akarok szólni, hanem csak az elemi iskolákról. És pedig, hogy hol vannak Pesten ilyen elemi iskolák. Nézzétek, itt Pest város térképe. Hogyan nevezik ezen részét a városnak (Tanító a Belvárosra mutat)? „Belváros!“ Azt tudjátok, hogy a mi iskolánk ezen városrészben fekszik; de azt mondjátok meg: a Belváros melyik pontján? Mely égtáján? „Nyugoton!“ Tehát micsoda folyóvíz (folyam) mellett? „A Duna mellett!“ Mely utcában? „A — kötő utcában!“ Most keressétek ezt ki a térképen. Z., jöjjen s mutassa meg! — Tehát Pest város egyik elemi iskolája, a mi iskolánk fekszik — hol? „Belvárosban, a Duna mellett, kötő utcában!“ — Hány osztályból áll ezen elemi iskola? „Nyolcól!“ Nem, gyermekek, — csak négyből; az igaz, hogy ezen négy osztály 8 szobában tanul, mert mindenik osztálynak 2 tanszobája van, a tanulók nagy száma miatt, kik egy-egy teremben el nem férnének. Már pedig 2 a 8-ban hányszor találattik? „Négyszer!“ És így négy osztályunk van. Hogy pedig meg lehessen különböztetni mindenik osztály két-tanszobájabeli tanulókat egymástól, egyik tanszoba tanulóit nevezzük A. osztálynak, a másikat B. osztálynak. Mind a nyolc tanszoba osztályainak nevei tehát —? A. első osztály, B. első osztály; A. második osztály, B. —? „második osztály stb.“ Most keressük föl gondolatunkkal s e térképen a többi népisiskolákat. Belvárosban van még a barátok terén egy elemi iskola. — Merre kell oda menni a kötő-utcából legrövidebb úton? „A városház-piacon és a kigyó utcán keresztül!“ Mutassa meg azt J. a térképen! Mely égtáj felé van a barátok tere a mi iskolánktól? „Keletre!“ Keresd ki a barátok tere és kalap-utca szögletét! (A gyermek kikeresi) E szögletében van hasonlólag egy 4 osztályu elemi iskola, még pedig 6 tanszobában s leányok számára. Innen délre tovább menvén micsoda utcákba jutunk, P.? „Előbb az egyetem-, azután a kecskeméti vagy lövészt-utcába.“ Maradjunk a kecskeméti-utcában. Itt ismét van elemi és pedig fiúiskola, 4 osztálylyal 5 tanszobában. Stb. stb. — (Röviden szólva: tanító ekkép ismerteti meg Pest város egyéb elemi iskoláinak fekvését is, és pedig mind a katolikusok, mind egyéb vallásuak részéről. Továbbá kérdezhetni: kikből áll az — elemi — iskola? Mi szükséges ahhoz, hogy a tanítótól a gyermekek tanulhassanak? „Rendes megjelenés az iskolában.“ Melyek az iskolában — a tanítás helyén — találtató butorok, taneszközök? — Végül írják le a gyermekek oda-

*) L. Népt. közl. 17—20. 22. 29. 45. sz.

haza : mely templomok s iskolák léteznek Pesten, először csak a Belvárosban, azután a külvárosokban; megnevezésén az utcát, piacot (ért) s egyéb ismeretes tárgyat, melynek közelében vagy éppen mellette ugyanazok fekszenek; valamint az égtájat is, merre mindenik egy másikhoz (a legközelebbihez) képest esik.)

(Vége köv.)

Márki József.

Ujdonságok.

— A helybeli vakok intézetében az idén 72 világta-
lan növendék ápoltatik s taníttatik; tehát 20 al több, mint tavál.
(P. N.)

— A debreceni ujan megnyitott zenede növendékei-
nek száma már is 220-ra megy. Ezek közül 50 szegény sorsu, kik
díjmentesen vesznek részt a tanítatásban.

— Gömör megyében „Száraz-völgyi olvasó-társulat“
név alatt szép reményű, többnyire néptanítókból álló olvasó-egy-
let létezik, mely november 10-dikén tartott közgyűlést. — Üdvö-
zöljük e társulatot!

— A jézusiak (jezsuiták) rende jelenleg 7231 tagot
számlál; kik közül Franciaországban 2203 találattik, Spanyolor-
szágban 742, a német államokban 561, Belgiumban 542, Egyházi
bírokban 466, Misszuriban (Éjszak Amerika) 403, Osztrákhonban
349, Piemontban 277, Sziáliában 267, Britthonban 265, Mary-
landban (É.-Amerika) 246, Velencei királyságban 226, Galliciá-

ban 136, Irhonban 126, Mexikóban 19. — 1848 óta a szerzet
tagjainak száma mintegy 2000-rel szaporodott. (I. Z.)

— Bécsben a papság 295 világi kath. papból áll, 199
papüvendék mellett; 60 prot. szász —, 2 görög egyesült —, 3
nemegyesült lelkészből. — Férfi szerzetes 19 zárdában 334 —, s
apáca 7 kolostorban 575 találattik. (I. Z.)

— London, legutóbbi száma szerint 2,803,034 lakost
számlál, — a legközelebb mult évtized alatt 441,753-mal szapo-
rodvan. Ugyanezen 10 év folytán házasságra lépett 528,306 sze-
mély; született 864,568 gyermek; eltemtetett 610,473 ember. —
A londoni egyház-község közt van hat, melyeknek minderyiké-
hez több mint 100,000 lélek tartozik. (I. Z.)

— A Pesti hírnök gyulai levelezője dec. 1-ről írja: „A val-
lási felekezetek és lelki pásztoraik egyetértséneke meglepő ritka
példájaként ragyogjon azon szép kegyelet, melyet városunk, főál-
dozára, ft. Ráczel József prépost ó nagysága iránt tanúsított.
Midőn ugyanis ó nagysága hó-szas és súlyos betegségből kiépít-
lendő, a fővárosba tette át lakását, a tisztelet és szeretet, melyet
áldásdús működése városunkban aratott, nemcsak egyházi hívei,
de más hitfelekezettek körében is nyilvánult, kik a róm. kath.
templomban lelkészeik előmondása után imádkoztak, hogy az Ég
kívánatos jóllétben adja ismét vissza városunknak a dús érdemű
férfiút. A szeretet imáját pedig meghallgatja az Ég.“

— Ifju Kun Pál urra kétréndbeli könyvgyűjtemény
rendezője és eladása bizatott, melyeknek minderyike 1000 kőte-
tet meghalad; a könyvjegyzékek nála megtekinthetők. Azok tehát,
kik e gyűjteményeket, vagy azok valamelyikét akár részben,
akár általában megvenni kívánják, — vagy személyesen, vagy bér-
mentes levéllel sziveskedjenek hozzá fordulni. Lakása: Pest,
képiró-utca 4. sz. a. 1. em.

TÁRCA.

A négerélet.

(Németből fordította Birly Paulina.)

IV. Rész.

Négerélet.

— Folytatás. —*)

„És kit vársz, vagy keresesz itt?“ kérdé Armand.

„Dahomát!“ felelé a néger nyiltan.

„Jó, tehát kövess; ő vár téged mint barátját“, mondá

Armand és a négert bevezeté a lugasba. Látására Dahoma
felkiáltott az örömtől és karjait eleibe tartotta.

„Mentve, mentve vagy, kiálta az öreg néger és át-
karolá fiatal barátját. A szent léleknek köszönöm, hogy
téged megmentett. Csak ma hallottam azon iszonyu sor-
sot, mely téged ért fiam; szivem vérzett. Ide siettem, hogy
láthassalak; de nem mertem reményleni, hogy még élve
talállak.

„Szegény Dahoma, mennyit kellett szenvedned.“

„Sokat, felelé Dahoma komolyan. De a legnagyobb
kinban jött ez angyal és megmentett. Nélküle most csak
csontjaimat találattad volna.“

Az öreg néger hosszú vizsgáló pillanatot vetett Ar-
mandra; és ez elcsodálkozott azon tüzőn, mely az öreg
néger szemeiben villogott.

„A szent lélek áldja a fehér Masszát“, mondá az
öreg alázatosan és ismét Dahoma felé fordult. Armand

beszédére hallgatott, de egy szót sem érthetett belőle.
Idegen hangzásu szavak voltak, melyeket hallott; de a
hatást látta, melyet azok az ifju négerre tettek. Dahoma-
nak sokat jelentő arvonásaiban és szikrázó szemeiben
különféle érzelmek jelei mutatkoztak. Fájdalom, öröm és
győzelem látszott rajta s oly vadon kiáltott fel, mint egy
vérszomjas leopard, midőn martalékára rohan. Midőn az
öreg néger elhallgatott, ő kezdett beszélni; s a mint Ar-
mand észrevette, az öreg szemeit néhányszor reá vetette,
oly tüzes és eszélyes kifejezéssel, mely már előbb feltűnt
neki. Bizonyosan Dahoma elmondá megmentését; és az
öreg vizsgálva nézte azon fehért, a ki lealázta magát a
legmegvetettebb faj egyik tagjának megmentésére, és
szánakozást mutatott annak kinjai iránt. A két néger be-
széde, mely hazájuk nyelvén folyt, majd egy óráig tartott.
Akkor az öreg elhagyá helyét s lassu méltányos léptek-
kel közeledett Armandhoz, ki ujra csodálkozással vevé
észre az öreg nemes és büszke tartását. Ezen öreg nége-
ren észre lehetett venni, hogy nem közönséges ember,
nem megvadult rab, milyeneket a kreol ültetvényekben
találni.

„Öcsém, mondá mély és busan rezgő hangon, mely
különös hatást tett Armandra. — Öcsém, szavaim nincse-
nek, melyekkel eléggé kifejezhetném hálámat azon tette-
dért, mit fajom egyikén véghez vittél; ámbár te moso-
lyogni fogsz, ily alacsony, utált porban heverő rab fölött,
ki még bátorkodik hálás tettekről beszélni; de ezt én me-
rem tenni; neked ajánlom fel erőmet, melylyel szegény
szerencsétlen embertársaimon segíthetnék. Az igaz, Tus-
szén csak szegény rab: de mégis, ha valami barátod
vagy rokonod van e szigeten, mondd meg nekem; és jöhet
idő, hogy nem fogod megbánni, hogy az öreg Tusszén,
Libertasz ur megvetett kocsisa iránt, a Noéültetvényen,

*) Lásd Népt. közl. 7—9. 46. 47. sz.

bizalommal viseltettél. Beszélj, öcsém, Tusszén hallgatni fog, és egy szót sem vesztek beszédedből.“

Armand álmélkodott. Így még nem hallott nécert beszélni és majd nem akart szeméinek hinni: a fekete, rút-bőrű, tüzes, villogó szemű, vastag ajku néger szájából oly szavakat hallott.

„Ki vagy? kérdé Armand csodálkozva. Lehetetlen, hogy az légy, a kinek látszani akarsz?“

Tusszén vállat vonított és észrevétlenül mosolygott. „Én Libertasz urnak kocsisa vagyok a Noé ültetvényen, felelé.“

Értem, hogy miért bámulsz rám. Ugy-e, csodálkozol, hogy szerencsétlen néger oly hangon is beszél, mely némi műveltséget árul el. Libertasz Bayon ur irántam mindig kegyes volt. Ő észrevette rajtam, hogy vágyódom a tudományok után; s midőn egy alkalommal Plutarch olvasásánál talált, megengedé, hogy könyvtárát használhassam, s felmentett a nehezebb munkáktól. Így lettem olyanná, a milyen vagyok. De a jövő — no de elégerről; éber kíváncsiságodat lecsilapítottam: most felelj, mi-ben lehetek szolgálatodra?“

„Bizony nem tudom, felelé a fiatal fehér, mert egyedül vagyok a szigeten, és senkit sem ismerek, kit védelmed alá ajánlhatnék. De minek is? Mily veszély fenyeget, hogy valaki védelmére kellene szorulnom? Köszönet ajánlatodért, de nem használhatom.“

„Hát a szegény öreg néger semmit sem tehet?“ kérdé Tusszén látszó szomorúsággal.

„Mindenesetre, felelé Armand rögtön, és a fekete kezét megfogá.“

Tartsd meg nekem barátságodat és szereteted s adj alkalmat, hogy jobban megismerjelek.“

Tusszén szeretetteljes pillanatot vetett Arandra. „Legyen meg, öcsém, mondá. Tudd meg, néhány nap múlva Dahoma el fogja hagyni e barlangot és hozzám jön. Kövesd őt, törtéjék bármi, ne félj semmitől! Oltalmam alatt állsz!“

Tusszén még szólt Dahomához anyanyelvén. Szíves elbucuzás után eltávozott. A barlangon kívül, meddig Armand kísérte, ujjai közt egyet füttyentett, és néhány perc múlva a susogó lombok közül csinos szép fehér ló ugrott elő, és fejét Tusszén széles mellére nyomá. Az öreg néger megveregette szép nyakát s néhány barátságos szót mondott neki, és oly ügyességgel ugrott a nyeregbe, hogy Armandot ismét bámulatra ragadta. Még egyszer bucsuzó jelt adott kezével Armandnak s nyelvvel egyet csattantva, mint a madár, úgy repült a fehér mén fekete terhével. Armand álmélkodva tekintett utána.

„Ezen öreg néger nem közönséges ember, mormogá. Magas szellem lakik önzetlen s szerény alakjában; és ha nem csalódom, terveket készít; ámbár nem találom el, milyeneket. Talán összeesküvést sző a fehérek ellen? Lehetetlen! Szégyen és halál várna rá! Mindenesetre — közelebből akarom ismerni, titkos gondolatait ki akarom lesni; és ha észreveszem, hogy oly örült terven dolgozik, hogy a fehéreket megbuktassa ezen a szigeten, úgy vissza akarom tartóztatni ezen örvénytől, melybe okvetlen belé kell esnie. De Dahomának többet kell róla tudnia, őt fogom kérdezni.“

Armand visszatért a barlangba és Dahomát a legvidámabban találta. A fekete barát látogatása hatott reá; és szeme úgy fénylett, mintha az utolsó na-

pok kinjait egészen elfelejtette volna, mintha azok nem is lettek volna.

Armand ezen időt használta, őt Tusszén felől kikérdezni. Várakozásán kívül Dahoma kikerülő feleleteket adott és tervekről semmit sem akart tudni. Csak azt mondá, a mit Tusszén maga mondott s csak azt tévé hozzá, hogy a feketéknél e szigeten tekintélyben állt, s mindenkitől tiszteltetve és szerettetve volt, s sokaktól rendkívüli tudománya miatt majdnem bálványoztaték.

„És hogy ismerkedél meg vele Dahoma?“ kérdé Armand, ki nem akart reményéről lemondani, hogy még valamit közelebből is fog hallani ezen csodálatos emberről, ki oly nagyon hatott reá.

„Majd megtudod, bátyám, felelé Dahoma, ha megengeded, hogy sorsom elbeszélését folytathassam. Nem sokára elvégzem. Csak még néhány borzasztó esetet, a legörvendetesebb és a legkeserűbb fájdalmak jeleneteit akarom elmondani.“

„Szólj barátom“, felelé Armand és a fiatal néger mellé ült.

Dahoma folytató elbeszélését.

Már mondtam, hogy Lasszalesz bosszujától, sok okom volt félni, mert ismertem álnok, iszonyu jellemét és tudtam, hogy a rajta elkövetett sértést soha sem felejtí el. Annyival inkább vigyáztam, hogy alkalmat ne adjak, bosszúját éreztethetni.

Még vigyázóbban, pontosabban vittem végbe kötelességemet: mindig az első és utolsó voltam a dolognál és Lasszalesz urat mindig kerültem. Ilyen módon egy ideig sikerült dacos tervét kikerülnöm, hogy nem volt semmi panasza. Azonkívül nem hiában számoltam védő angyalom, Celesztá kegyére.

Mint mindig, barátságos és kegyes volt irántam és többször kérdezősködött viseletem felől a felvigyázóknál; és az által Lasszaleszt figyelmessé tette, hogy nem felejtett el, és minden rajtam végbevitt igaztalan tettet azonnal megbüntetett. A legnagyobb kegy még hátra volt. Egy reggel azon újsággal lepott meg, hogy Mérenkurt engem házi rabjai száma közé vett fel.

Szerencsésebb eset szabadságomon kívül nem történhetett volna velem. Mint házi rabnak nem kellett az ültetvényen a nehéz munkát végezni, hanem csak könnyü házi munkát, és Lasszalesz felvigyázása alól felmenttettem. Mentve hittem magamat a rossz ember bosszúterve elől. Örömteljesen borultam Celesztá lábaihoz és kis fehér kezét csókokkal és örömkönyekekkel halmoztam el. Lasszalesz komolyan állt mellette, ráncos homloka, összevont szempillája, a düh és gyűlölet szeméiből nem jót jóslott. Magamban nevettem dühén: mit tehet ő ellenem most, midőn közvetlen védőnem hatalma alatt állok?

Még ugyanazon órában elbocsáttattam az ültetvényből és új szolgálatomat el kezdtem a háznál. Kevés dolog volt: a küszöböt és az ur szobáit tisztán tartani, a konyhaszereket, villákat, késeket, kanalakat tisztogatni, vizet hordani, és az ur vagy Missz Celesztá parancsára a városba vagy a körüllevő ültetvényekre menni, leveleket hordani, vagy más kis vásárlásokat elvégezni.

Mily könnyen esett mindez, azon nehéz fárasztó dologhoz képest, melyet az ültetvényen vagy a cukormalomban kellett végezni! S mily jól esett, hogy védve érzem magamat uram alatt Lasszalesz bosszuló tervei

elől. Szivem telve volt öröm és megleléssel, semmi rosszat nem gyanítottam és azon reményben éltem, hogy soha sem fog változni helyzetem. A mit még kívánhattam volna, az szabadságom lett volna, hogy hazámba térhessek. De e gondolatot erővel elfojtám magamban. Mit érnek nekem oly kívánalmak, melyeknek elérése úgy is lehetetlen? Az által csak életemet keseríteném és szivem nyugalmát háborítanám.

Hálás érzettel élvezem mindezt. Összehasonlítva előbbi sorsommal a cukormalomban, mily irigylésre méltó mostani sorsom, mely még javulni fog, mit előbb alig hittem, hogy valaha megtörténjék.

Négy hét mult el, midőn Missz Celeszta egy levelet adott át atyjától, hogy vigyem át a Noéültetvényre Libertasz urnak.

Jó kedvvel, mint mindig, ha kegyes védőnének szolgálhattam, gyorsan ültem lovamra. Celeszta még az ablakból utánam kiáltott, hogy nem sürgős, hogy estig elmaradhatok. Elnyargaltam. Egy óra mulva az ültetvényre érkeztem, és a levelet Tusszénak adám át, a kit most először láttam. Épen lovamra akartam ülni, hogy visszatérjek, midőn Tusszén — Libertasz urnak a levelet kézbesíté, s ez meghívott, hogy kis frisitőt vennék magamhoz és lovamot oly nagy ut után egy kissé kipihentetném. Védőné engedelmesebben volt, estig kimaradhatni, tehát Tusszént kunyhójába követtem. Ez az istálló mellett volt, kellemesebben és lakályosabban elrendezve, mint a közönséges néger kunyhók. Egy idős nő, Tusszén neje, szívesen üdvözölt.

Két fiu, gazdám fiai, asztalnál ültek az ablakhoz közel. Az egyik irt, a másik olvasott. Mind a kettő kíváncsian nézett reám, és én magam sem voltam kevésbé meglepetve, két szerecsen fiut ily foglalkozásban lenni. Bámulva néztem a fiukra és aztán Tusszénra.

„Csodálkozol, barátom, hogy gyermekeimet másképen nevelem, mint szokás a Pikkaniniket nevelni, mondá Tusszén.

De Libertasz ur kegyes volt, ezt megengedni, és én azonnal használtam. Talán a szerzett ösmeretek valaha jobb állást szereznek nekik, mint a többi négerké. Libertasz urnak több irnoka van irodájában, és nekem ígérte, hogy ha fiaim használhatók, helyet fog nekik adni. Mindig jobb a tollal dolgozni, mint a baltával a cukormalomban.“

„Oh mindenesetre! Dicsérem előrelátásodat, bátyám“, viszonzám és az asztalhoz közeledtem, hogy a fiuk könyveibe pillantsak.

Az idősb matematikai föladatokkal foglalkozott, és az ifjabb — Frankhon történetét olvasá.

„A tudomány hatalom! mondá Tusszén, midőn csodálkozásomat ismét észrevette. Ha mi feketék úgy tanítottunk volna, mint a fehérek, úgy soha sem kerültünk volna a rabságba.

Számunk tizszer több, mint az övék; és mégis porban heverünk előttük. És miért erősebbek mint mi? Ők hajókat építenek, ágyukat öntenek, puskát és puskaport készítenek.

Mit tudunk mi? Cukornádat vágni, és kávé szedni! Karjaink, izmaink erősek, szemeink élesek. — De nem a test, a mi uralkodik, hanem az ész! Ezt a Masszák jól tudják! Azért tartanak tudatlanságban!“

„És nem jön azon idő, mely megtöri az utat a tudományhoz?“ kérdém.

Tusszén oly pillantást vetett reám, mintha lelkemben akarna olvasni, és egyszerre megfogta kezemet.

„Ez az idő talán közel van, öcsém! mondá susogva. Ha itt az óra, a harangot hallani fogod. Akarod követni felhívásomat?“

„A magas égre, igen, akarom!“ felelék gyorsan, mert Tusszén tekintete égett szivemben és lelkemből vágytam, további nyilatkozatot hallani. De ezen reményben csalódtam.

Szeme tüze eltiűnt s nyugodt hangon mondá: „Jó! köszönöm!“

Máskor többet beszélünk e fölött! Most használd e percet! Itt vannak üdítők! Egyél, igyál! És ha jóllaktál, menjünk az ültetmény felé! Talán barátot talál szrabjaink között.

Néhány hét előtt Libertasz ur 12 szegény négert vett s nem lehetetlen, hogy köztük hazád fia is van.“

Nem tudom, miért dobogott úgy szivem, midőn Tusszén e szavakat mondá. Nem ismerte még nevemet, és csak futólag említém, hogy Kvorra partja hazám. Siettem magamhoz üdítőt venni, s gazdámot kérém, vezetne a négerkéhez. Kérésemet teljesíté. Egy nagy udvaron át mentünk, mely szárnyasokkal telve volt, és a kőből épült mellékházba tértünk, mely rostélyozott ablakai miatt tömlőhöz hasonlított.

„Itt vannak?“ kérdém.

„Itt! De csak addig, míg az ut által okozott kínoktól megszabadulnak. Te jól tudod, mily nehéz fájdalom azok! De jól tartatnak, mert Libertasz ur nem rossz ember.

Magam látom el őket s fogod látni, hogy nem vagyok szigorú a szerencsétlenek iránt.“

E szavaknál egy ajtót nyitott fel és egy széles lézagaiba léptünk, mely a hajó rabszolgáival összehasonlítva, paradicsomnak látszott. Szalmából nyugágyak voltak a fal mellett. A terem, hasznos szerekkel volt ellátva, a levegő tiszta és egészséges. Midőn beléptem, a rabok egy asztal körül ültek. Csak egy hiányzott. Ez a terem egyik szögletében nyugodott. Arca a fal felé volt fordulva.

Mindnyáját megnéztem. Ámbár arcaik nem mutattak vidámságot, de kétségbeesést sem. Csendeseknek, és szomorú változhatlan helyzetükben megnyugodtaknak látszottak lenni.

Felingerülten és szívdobogással vizsgáltam szerencsétlen társaimat, vajjon nem talállok-e egy ismerőst köztük. De hasztalan, egyet sem találtam. Sohajtva fordultam el.

„Mind idegenek előtted, öcsém?“ kérdé Tusszén.

„Mind! Bohóság volt tőlem, oly reménynek magamat alávetnem, mely el nem érhető. Hazánk nagy, és Kvorra hatalmas folyó, és milliók lakják partját. De mily keveseket ismertem a milliók közül ifjuságomban!“

Első szavamnál már a néger, nyugágyán, egyszerre összerázkódott, és félig felülve, meredten nézett rám; erre azután nagyot kiáltot meglepetésében. Midőn elhallgattam, mint egy tigris ugrott felém, vállaimba kapaszkodott s szívrepestő hangon kiáltott: „Ó az! Oh Dahoma fiam, ismét látlak.“

(Folyt. követk.)

A betlehemesek hazaszerte szokásos, vallás-erkölcsi alapon fejlődő, örömteljes szindalka-(operette)-szerű játéka. Egészen új eszmészövegét írta, régi és újabb népies irányú dallamokra alkalmazta és jelenetekre felosztotta:

Balla Mátyás.

— Ajánlva városi fi növeldék nagyreményű tanulóinak. —

1. Jelenet. Bejövén a pásztorok a szobába, mindjárt az ajtó mögött térdel-állva éneklék a Tárk. Énekt. 93 dik dallamára, a mint következik:

Isten jó Atyánk, Halljad jámbor néped; Ki reményeink Napjait kiméred. . . .	A te szent Fiad', Kit epedve várunk. Itt van az idő, Jöni fog bizonynyal, Mint jószoltatott A proféták által. . .
Oh nagy Jehova! Küld le Messiásunk,	

Midőn a végső fordát éneklék már a pásztorok, következik a

2. Jelenet. Ezen jelenet kétféleképpen történhetik. Ha van helyiség: azon szoba-ajtóval, melynél a pásztorok állnak, ellenirányban nyíló szoba-ajtón megjelennek az angyalok, és az ajtó-nyílásban megállapodva énekel az egyik angyal, mint alantabb következik. Ha nincsen helyiség: akkor ugyanazon ajtón, melynél a pásztorok térdelnek, jönnek be, s hirtelen az e célra rendelt asztalig mennek, s miután a magukkal hozott Betlehemet elhelyezték, egyik angyal ekkép énekel:

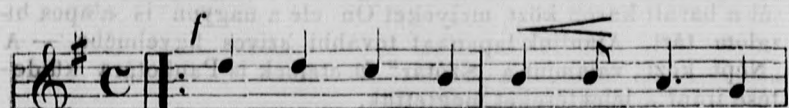

Fő dicsőség Istenünknek!
Jámbor-igaz embereknek

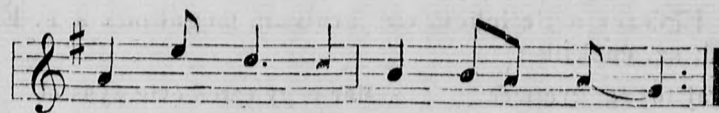

Mennyekben dicsértessék;
Lent a földön békeség;

Mert a földre szállt az Íge,
crescendo.

Kit reményelt négy ezred-év!

A pásztorok ezalatt csodálkozva hátra dőlnek, mintha megijedtek volna . . . s az angyalok újra énekelnek:

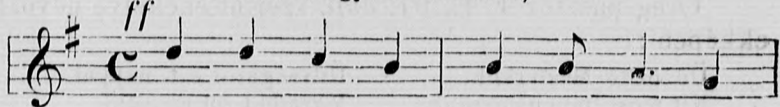

Mennynek s földnek üdvreménye,
Isten fia emberré lett,

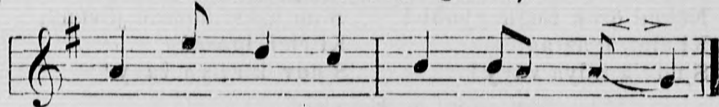
Betlehemben született,
Hozván örök életet;

Egy szűz méhnek szent gyümölcsze,
Az irást hogy hűn betöltse,

Földre szállott az egeből,

Győzni a halál felett.

Ezen éneklés hatása alatt a pásztorok arcraborulnak; mire az angyalok egyike őket fölbátorítandó zengi: Tárk. Énekt. 91. db. szerint.

Pásztorok, pásztorok, ne féljete!
Buzduljon hálára hű kebletek. . .
Szűzeség liljoma kivirágzott,
S megtermé az égi szent virágot. —

Ott fekszik Betlehem jászolyában,
A kiből az élet s igazság van;
Menjete sietve őt dicsérni,
Emberek nevében üdvözölni. . . .

Ezután az összes angyali kar T. Ékt. 95 drbja szerint zengi:

Minden lélek örvendjen, örvend- Szent hozannát zengjete! Nagy vigaság hassa át A menny és a föld honát. . . Szent szerelmünk tárgya Szállt le a világra, Mint jóvendőltetett.	Nagy-sietve menjenek, menjenek Betlehembe pásztorok! . . . Mert bizonynyal ő leszen, Kit ohajtott összesen, Ő leszen királytok, Kit oly régen vártok, Áldást ont reátok.
Alle alleluja!	Alle alleluja!

3. Jelenet. A pásztorok bátorodva fölkelnek s mintha Betlehembe indulnának, körmenetileg járdalnak a szobában, míg a következő éneket Tárk. Énekt. 96 dall. szerint el nem zengik:

Mint az angyalok, mi is pásztorok
Örvendjünk,
Mert az üdvnapja fénynyel áthatja
Nagy éjünk. . .

Kisded Jézusunk, hozzád járulunk
Sietve,
S — mely epedve várt, oh lövelj sugárt
Szívünkbe. . . .

Ekkor megállván, az öreg pásztor T. É. 99. d. sz. örömmel éneklé, egyszersmind mutat az asztalon álló Betlehemre.

Pásztorok, pásztorok,
Im' ott hol fény ragyog,
Ott leszen a szent kisded,
Kit angyalok hirdetnek;
Nagy fénynyel
Itt a jel. . .
Im e rongyos istálló lesz bizonynyal
A hely, hová igazított az angyal.

Egészen a Betlehem elé járulván, megállnak s T. É. 78. d. sz. éneklük :

Drágaköcsű égi gyermek! Már négy ezred évig gyászol
Üdvössége az embernek; A föld, — s im most e sz. jászol
Kit a jámbor lelke nyer meg. Naplétnt tzi az éjt távol. . .

Szent szerelmed biberán át
Ottod a hit szent világát,
Mely teljes megnyugovást ad.

4. Jelenet. Ekkor következnek az egyenkinti üdvözlések.

Öreg pásztor T. É. 97. dall. szerint énekelve üdvözlí ekképen :

Üdvözlő Mesterünk, Üdv sugaros sz. nappal
Kit most im felismertünk; Verradott föl az által,
Üdvözölve hódolok, Hogy levél szegletkövünk!
Neked örök Legnagyobb! S im azért hozzád jövtünk,
Ki élet, igazság, Ki élet, igazság,
S üdv királya vagy! S üdv királya vagy!

A világ epedve vár,
Hogy eltűzéd a homályt;
Kinyiltál, szent virág,
Illatozik a világ;
Ki élet, igazság
S üdv királya vagy!

1-ső bojtár T. É. 86. dall. szerint üdvözlí :

Kiért mi itt a földön Áldlak . . . s kérlek Jézuska!
Epedeztünk, Hogy sz. hited
Elküldé im az Atya Legyen győztes sz. vemben
Fiát nekünk. A bün felett;
Köszönlek Jézuskánk, Add éltem kiucsetül! . . .
Hogy eljöttél hozzánk, S ha majd szívem kihül,
Szűzen szült szent kisedetünk! Csak te nyujts segéd kezét!

2-dik bojtár T. É. 89. dall. szerint éneklí :

Nagy öröme ébredénk az éjjel,
Édes Jézusunk;
Üdvreményeink valók levének;
Hálát áldozunk.
Nagy vigaságunk között
Hozz' d hálánk füzött —
Lelkünk tüveül
Rendületlenül!

Égi kiseded, buzdítsd szíveinket
Hón reményleni;
Hogy lebeszünk — a testből kimulván
— Égnek hívei.
Oh ne engedj; Istenünk,
Éjbe visszaesztünk;
Üdvremény legyen,
Bennünk érzelen!

3-dik bojtár T. É. 92. dall. szerint éneklí :

Megváltó született a földön Érettünk Isten-emberré lettél,
Ki áldott leszen mindörökön! Várt vendég jámbor embereknél;
Kiseded Jézus Istenem, Engem is a szeretet,
Engedd méltón zengezem: Jézuskám, hozzád vezet;
Szeretlek mindennek fölötté! Szeretlek mindennek fölötté!

Összesen a pásztorok a Betlehem előtt körben állva és magukat alázatteljes buzgósággal meghajtva T. É. 100 d. szerint zengik :

Kit epedve vártak Hajnal-csillagban jött,
Boldogult atyáink, Szép szűz Máriában,
Ime jászolából Az igazság napja
Üdvmosolylyal ránk int. . . S benne üdv sugar van. . .
Kit világ magasztal, Lejöttél miértünk,
Eljött! — és fölvirrad Oh kegyes Megváltóunk,
A szent váltság-hajnal. — Hogy tehozzád térjünk. —

Oh vezérelj minket!
Tégy oh tieiddé!
El ne vinja lelkünk!
Tőled semmi többé;

Oh igazság napja!
Add, tied lebeszünk,
Tied élve, halva!

5-dik jelenet. Az angyali kar zengi, mint főnebb:

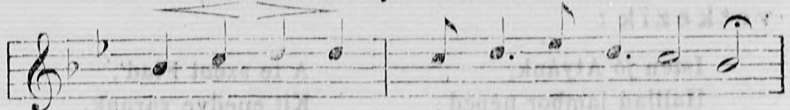
Fő-dicsőség Istenünknek! — Mennyeiben dicsérettessék;
Az Igének s Szentléleknek — Kiben az üdv tüze ég!
Jámbor — igaz embereknek — It a földön békeség!

Végre a pásztorok összesen éneklí a következő s alföldünkön közkedvességgül dallamra im ez éneket :

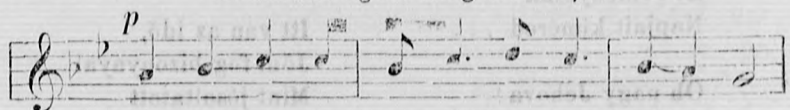
Andante religioso.

Oh ékesen kinyilt szent rózsaszál!

Üdvillatod egész világra száll;

Minden nemzet megáldja e rapot,

A mely először látszatott.

Oh napkelet, oh boldog Izrael!
Bened világ világ assága kel;
Kis Betlehem, hová emeltetél,
Hogy istállód leve szentély!

Ki érettünk magad megalázád,
Vedd kedvesen sz. vlnk áldozatját;
Dicsőséged, Megváltó Istenünk,
Engedd méltón zengentünk.

Szűz Mária, királyi szent Anyánk!
Legyen szívednek édes gondja ránk;
Védelmezd szép országod s nemzeted,
Miként ajánlatott neked.

S hogy majd egykor miénk legyen a menny,
Kérd értünk szent Fiad! Amen.

Az utolsó fordá éneklése alatt az angyalok előlmenetele melleit szép lassudad léptekkel el-kitávoznak.

Pályázat.

A beszterce-bányai ágostai hitvallásu gyülekezetnél egy leánytanítónak, ki egyszersmind szláv kántor és orgonás is, helye megürült. — Az ezen állomással összekötött jövedelem tesz, szabad szállást beszámítva, mintegy 500 ft. — Pályázók, kiktől a magyar, német és szláv nyelveknek tudása megkívántatik, kellő bizonyítványokkal ellátott folyamodványaiukat 1863-ki január 13-ig alul rotthoz küldjék. Besztercebánya, nov. 13. 1862. — Dolleschall Sándor Ede, lelkész, mint a helybeli elemi iskolák igazgatója. 2-5.

Szerkesztői posta.

Z. Ö. urnak Pankotán, Nem hiában örültünk tehát multkor, hogy „Ön so shajója biztos kikötő felé vitorláz“; mert ime „partra szállott már!“ Áldás és szerencse kísérje Önek működését a baráti karok közt, melyeket Ön elé a nagyon is alapos bizalom tárt. Ajánljuk lapunkat további szives figyelmébe. — A „Népt. közl., valamint a „Szótár“ füzeteinek is Pankotára küldése iránt a jelentéseket megtettük.

Felelős szerkesztő: Márki József. Kiadó-tulajdonos: Noséda Gyula.

Pest, 1862. Nyomatott Noséda Gyulánál: egyetem- és papnövelde-utca sarkán.